

Het Oekraïense tegenoffensief lijkt begonnen. Met Poetin aan de nucleaire knop en WO3 aan de horizon?

Posted on 7 juni 2023 by Johannes Vervloed

Het lang verwachte tegenoffensief van Oekraïne lijkt begonnen. Een Oekraïense overwinning, zoals door de NAVO, westerse regeringsleiders (onder wie premier Mark Rutte) en veel media wordt voorspeld, is echter hoogst onwaarschijnlijk.

Een nucleaire grootmacht versla je niet. Vladimir Poetin zal tactische nucleaire wapens inzetten, als hij meent dat Rusland existentieel gevaar loopt. Maar er is een alternatief. Henry Kissinger pleit er al geruime tijd voor. Armageddon kan worden voorkomen.

Volgens president Volodymyr Zelensky is Oekraïne klaar voor de strijd. De modder is opgedroogd en het zware materieel kan ingezet. De Russen zijn echter ingegraven en zullen niet snel capituleren. Een overwinning lijkt daarom verre van

zeker. Meest waarschijnlijke scenario is een '*stalemate*', een patstelling waarbij beide partijen geen terreinwinst meer boeken.

En dan nóg meer en weer méér geavanceerde wapens? Een dergelijke verdere escalatie zal niet tot het grondgebied van Oekraïne beperkt blijven. De verleiding zal groot zijn om de F-16's op Russisch grondgebied in te zetten.

Zal Poetin vervolgens doen wat hij afgelopen september aankondigde?

> *'If the territorial unity of our country is threatened, in order to protect Russia and our nation, we will unquestionably use all the weapons we have. This is no bluff.'*

Derde wereldoorlog dreigt

Generaals van de NAVO hebben al laten weten dat in het geval van de inzet van een Russisch (tactisch) nucleair wapen de Zwarte Zee-vloot zal worden vernietigd. De Russische reactie zal vernietigend zijn, het begin van een derde wereldoorlog…

Hoe heeft het zover kunnen komen? Daar is al veel over geschreven, ook door ondergetekende.

Ik beperk me hier tot de constatering dat het verlies van Oekraïne aan het westerse kamp onacceptabel is voor Poetin. Tien voormalige Sovjetrepublieken en Warschaupactlanden zijn Oekraïne al voorgegaan en lid geworden van het in zijn ogen vijandige NAVO-bondgenootschap. Ondanks de belofte bij de hereniging van Duitsland dat de NAVO geen *inch* richting Rusland zou opschuiven.

Oekraïne in het Westerse kamp was een brug te ver. Oekraïne en in het bijzonder Kiev, de bakermat van het Russische rijk. Daarmee is een rode lijn overschreden, die in 2008 al duidelijk werd genoemd.

Wij kunnen de Russische redenering onzinnig vinden – in onze ogen is de NAVO slechts een defensief pact – maar dat is niet het perspectief van Poetin en van vele Russen. Ik heb in Rusland gewoond en gewerkt. In mijn tijd in Sint-Petersburg als waarnemend Consul-Generaal van Nederland heb ik het Russische perspectief leren

kennen, hoewel de stad toentertijd – eind jaren negentig – nog relatief prowesters was en zelfs bekend stond als 'Venster op het Westen'. Maar toch, zelfs in Sint-Petersburg, waar Poetin toen locoburgemeester was, werden het westen en in het bijzonder de NAVO niet vertrouwd.

De achtergrond van de Russische inval in Oekraïne verklaart waarom Poetin Oekraïne niet zomaar zal opgeven. De 'bevrijding' van dat land is voor hem (en vele Russen) niet minder dan een heilige oorlog. Over dat heilige karakter wordt ook niet geheimzinnig gedaan. Het is in groot detail beschreven door Poetins 'huisfilosoof' Alexander Doegin, wiens dochter recentelijk (door de Oekraïeners?) werd vermoord.

Het belang van deze achtergrond mag niet onderschat worden. Het betekent namelijk dat terugtrekking van zijn troepen uit Oekraïne voor Poetin geen optie is. Hij zal dat met alle tot zijn beschikking staande middelen proberen te voorkomen, inclusief middelen die wij in het westen – na Hiroshima en Nagasaki – voor ondenkbaar houden.

Poetin zal geen nederlaag in Oekraïne accepteren

De gedachte dat Rusland verslagen kan worden in Oekraïne, dat een overwinning binnen handbereik is wanneer we maar genoeg wapens leveren, is dan ook een gevaarlijke gedachte. Het accepteren van een nederlaag en terugtrekking van zijn troepen komt in het vocabulaire van Poetin gewoon niet voor. Als hij de oorlog met conventionele middelen niet kan winnen, zal hij andere middelen inzetten. Hij zal er niet voor terugdeinzen tactische nucleaire wapens in de strijd te gooien. Ondanks de waarschuwingen van China en India om dit niet te doen.

Poetin zal zijn handelswijze verdedigen met een beroep op lijfsbehoud van de Russische natie. Een natie, die in zijn opvatting inmiddels is uitgebreid met de Krim en vier provincies van Oekraïne: Cherson, Zaporizja, Donetsk en Loegansk. Zal Poetin snel tot een dergelijke dramatische stap overgaan? Dat denk ik niet. Hij weet dat hij daarmee veel *goodwill* zal verspelen – bij China en India, maar ook in al die landen, die in de VN weigerden in te stemmen met sancties tegen zijn land.

Maar in het volgende scenario zal hij er vermoedelijk niet langer voor terugschrikken: Het Oekraïense tegenoffensief loopt vast op de Russische stellingen. De opgebouwde verdedigingslinie blijkt een onoverkomelijke hindernis, zelfs voor de Leopard 2-tanks. Vervolgens zal er een '*stalemate*' ontstaan.

De reactie van de VS zal zijn de wapenleveranties (nog) verder op te voeren. Met nog geavanceerdere wapens met een groot bereik, inclusief straaljagers die tot ver buiten de grenzen van Oekraïne kunnen opereren. Op een gegeven moment zullen die wapens ook worden gebruikt om Rusland zelf aan te vallen of de Krim. Dan kan Poetin het gebruik van tactische nucleaire 'verdedigen' ten opzichte van China en India.

De Amerikaanse president Joe Biden, de NAVO en de Europese bondgenoten gaan mee in dit gevaarlijke spel. Over Donald Trump kan veel worden gezegd, maar hij had zich nooit laten meeslepen in een steeds verder escalerend conflict. Waarschijnlijk had hij het conflict zelfs voorkomen (zoals hij zelf ook beweert).

Wat gebeurt er als Poetin daadwerkelijk de nucleaire trigger overhaalt? Welk NAVO-scenario ligt er dan klaar? Een rechtstreekse confrontatie VS-Rusland, zoals de Amerikaanse oud-opperbevelhebber in de Irak-oorlog generaal David Petraeus opperde? Of onderhandelingen, zoals Henry Kissinger, Nationaal Veiligheidsadviseur en minister van Buitenlandse Zaken onder Richard Nixon en Henry Ford (1969-1977), al langer bepleit? Dat is een realpolitieke benadering die ik volledig onderschrijf.

De meeste analisten gaan uit van een conventionele reactie van de NAVO zodra Poetin nucleaire wapens inzet. De Russische schepen in de Zwarte Zee zouden bijvoorbeeld kunnen worden gebombardeerd. Dat zal echter niet helpen. Poetin zal zich zelfs aangemoedigd voelen, want de NAVO durft blijkbaar geen nucleaire wapens te gebruiken.

Een tweede Cubacrisis

De NAVO zal op zijn beurt reageren met nóg meer conventionele inzet. En Poetin vervolgens met nóg meer nucleaire wapens. Op een gegeven moment zal Biden besluiten dat het genoeg is en Poetin dreigen met een nucleaire tegenaanval. We hebben dan een tweede Cubacrisis. Met een derde wereldoorlog als mogelijk gevolg in het geval Poetin zich niet net zo grootmoedig toont als in 1962 zijn Sovjet-voorganger Nikita Chroesjtsjov. Armageddon kan nog worden voorkomen. Pragmatici, zoals Kissinger, vinden dat Oekraïne moet onderhandelen en desnoods gebied moet opgeven voor vrede. Alles heroveren is onrealistisch.

Het argument van degenen die willen doorvechten is dat Poetin een vredesdeal niet zal honoreren. Hij zal later, wanneer het Russische leger weer op krachten is

gekomen, de strijd hervatten.

Dat argument kan worden ontkracht door een NAVO-lidmaatschap van Oekraïne onderdeel te maken van de vredesovereenkomst. In ruil daarvoor krijgt Rusland een bufferzone (de Donbas). Later de wapens weer opnemen is dan uitgesloten, want een NAVO-land val je niet aan. Dan treedt immers artikel 5 van Noord-Atlantisch Verdrag in werking: een aanval op één lidstaat wordt beschouwd als een aanval op alle lidstaten.

Johannes Vervloed *was gedurende bijna vier decennia verbonden aan het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken, met als standplaatsen onder meer Jakarta, Sint-Petersburg en Parijs.*

Wynia's Week *verschijnt twee keer per week, 104 keer per jaar. De donateurs maken dat mogelijk.* ***Doet u mee?*** *Hartelijk dank!*